

LA NOSTRA TERRA

REVISTA MENSUAL DE LITERATURA, ART I CIÈNCIES

EL DRET DELS POBLES A LA LLIBERTAT

Tan prompte com han bufat aires de concòrdia i de mútua comprensió, els fets diferencials dels distints pobles ibèrics s'han manifestat d'una manera clara, com a problemes vius, malgrat la imposició legal continuada per espai d'alguns segles amb la còmoda asquiescència dels indiferents. La llibertat dels pobles, tan vital com la llibertat dels individus, ja no és avui considerada pels esperits comprensius com atemptatòria a la cohesió de les grans unitats estatals. Ésser català, o gallec, o castellà, no vol dir deixar d'ésser espanyol; vol dir simplement que, abans que espanyol, hom és català, o castellà o gallec. És aquesta una qüestió purament d'ordre cronològic. Així com una unitat estatal està composta d'una suma de ciutadans lliures i de municipis autònoms, pot estar igualment integrada per pobles distints i col·lectivament diferents, sense que en perilli la dita unitat. Conseqüència del no reconeixement d'aquest fet, ha estat, a Espanya, la invenció del tòpic erroni i ridícul—per no dir de mala fe—de les dues pàtries: la grande i la chica. D'aquesta manera, el centralisme hegemònic i assimilista del poble dominant, ha pretès enlluernar els esperits inconscients dels pobles sotmesos, molts dels quals han caigut en l'engany. Pàtria no n'hi ha més que una: la pròpia. Pot haver-hi raons de conveniència que ens despertin sentiments de caràcter afectiu vers l'Estat del qual forma part el nostre poble, però aquests sentiments no es poden con-

fondre mai amb el d'amor a la Pàtria única, que és quelcom de més íntim i més cordial.

El problema a resoldre en la nova estructuració de l'Estat Espanyol és, doncs, exclusivament, un problema de llibertat. Els pobles que per entroncaments de prínceps o per conveniències històriques han arribat a formar una entitat política com la d'Espanya, són tan mereixedors de llibertat, com a tals pobles, com ho són els ciutadans i els municipis que integren una unitat política homogènia. Conscients d'aquesta necessitat de llibertat, millor dit, d'aquest dret a la llibertat pròpia, i davant l'anunci de convocatòria de Corts Constituents, els distints pobles que componen l'Estat Espanyol han formulat, cada un d'ells, el projecte d'Estatut regulador de la seva autonomia. Entre ells no podia mancar-hi el de les Illes Balears, i l'"Associació per la Cultura de Mallorca" en prengué la iniciativa. Elements d'aquesta Associació, amb col·laboració d'altres de les Cambres de Comerç i Agrícola de la nostra ciutat, conjuntament, han redactat un avantprojecte d'Estatut, el qual, prèvia l'aprovació de la Diputació Provincial i dels Ajuntaments de les tres illes, serà presentat a les futures Corts Constituents.

Publicam aquest avantprojecte en altre lloc del present número de L. N. T. En el seu preàmbul veuran els nostres lectors exposades les raons que serveixen de fonament a l'Estatut. Veuran també que el seu esperit fuig, naturalment, de la idea del Balearisme com a unitat, i dóna la màxima autonomia a cada una de les tres illes, les quals no tendran altre nexa que les uneixi a Mallorca que el que faci necessari les relacions del territori autònom amb el Poder Federal de l'Estat. En altra ocasió, hem combatut des d'aquestes planes la idea del Balearisme com a mancada totalment de realitat, més encara que l'arbitrària i antiquada divisió del territori del continent en Províncies, marcades pel caprici del llapis del legistador damunt el mapa. Les Illes Balears, separades per la mar i amb escassa comunicació, es senten més externes l'una de l'altra que moltes de les províncies distintes del continent.

En aquest projecte d'Estatut es fixa també com un dret irrenunciable dels naturals del territori autònom, la cooficialitat de les dues llengües: la pròpia i l'espanyola. La llengüa és, sens dubte, la manifestació més essencial de l'esperit d'un poble, perquè és el seu Verb. Però malgrat Mallorca i les seves germanes Menorca i Eivissa siguin una part del poble que parla la mateixa llengua, les condicions geogràfiques del grup Balear, el seu isolament i àdhuc la seva història, imprimeixen a cada una de les illes un caràcter particular

i una fesomia pròpia que demana també per elles una particular autonomia.

L'Estatut de les Illes Balears no ve a negar de cap manera la gravitació d'aquest grup geogràfic, i particularment de l'illa de Mallorca, vers el poble Pairal que ens donà el seu idioma i ens féu particeps de la seva cultura. Ara com sempre, en virtut d'aquesta llei de gravitació, i responenent a fets històrics i biològics innegables, totes les nostres activitats espirituals i materials seguiran forçosament l'atracció del gran Poble Català progenitor de l'antic i tan liberal Regne de Mallorca. Del Regne que fundà l'alt En Jaume I en l'època gloriosa de la major expansió mediterrània de Catalunya.